СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЩЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 214. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 14. вересня, 1928. VOL. XXXVI. No. 214. Jersey City, N. J., Friday, September 14, 1928. THREE CENTS.

ВИБУХ КІТЛА НА КОРАБЛІ

5 ЛЮДИЙ ВБИТИХ, 4 РАНЕНИХ.

САВТПОРТ, Норт Каролайна, 12. вересня. — На кораблі Шрівпорті, що плив з Филаделфії до Мексиканського заливу, вибух паровий котел. Від вибуху загинуло 5 людий, самі моряки корабля, а 4 других людий віднесло тяжкі поранення.

Цілий корабель обняла сейчас полумінь, корабель перехилився, і здавалося, що він зараз затоне. Моряки спустили на воду лодки та стали втікати з корабля. На їх щасте море було спокійне й вони находилися недалеко від піскової лави. Всі вони добилися до берега.

НОВІ ПЕРЕГОНИ ПОЧЕРЕЗ АМЕРИКУ.

6 ЛЕТУНІВ ПРОБУЄ ПЕРЕЛЕТІТИ СУШУ БЕЗПЕРЕРИВНИМ ЛЕТОМ.

НЮ ЙОРК, 12. вересня. — З Поля Рузвелта на Лонґ Айленді вилетіло нині 6 летунів, які будуть пробувати перелетіти споперек Злучених Держав, не висідаючи нігде на землю.

Слідуюча стація для них є місто Лос Анджелес, віддалене звідсілля воздушною дорогою яких півтретя тисячі миль. Найскорший літак може перебути сю дорогу за яких 18 до 20 годин. Перегони почалися раненько. Літаки відлітали в означений час один по другому. Вилет їх тревав цілий день.

СМИТ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПІДШЕПТІВ ПРОТИ СЕБЕ.

НАРАДИ ГУВЕРА З КУЛИДЖОМ.

ВАШИНГТОН, 12. вересня. — Демократична головна кватира видала публичну заяву, опрокидуючу один з закидів проти Смита, піднощений проти нього підшептами. Одна пані мала написати до другої, що на посліднім стейтовім ярмарку в Сиракюз Смит був запитий до безтями. Комітет пятнує сю чутку як виссану з пальця брехню.

Президент Кулидж відбув тут конференцію з републиканським кандидатом Гувером. На конференції був теж секретар скарбу Мелон. Кулидж, як кажуть, хоче в якийсь спосіб помагати кампанії Гувера.

Робинсон, кандидат демократичної партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав, вигоясив в місті Шарлот, в Норт Каролайні, промову, в якій закидував, що вину за поваленнє законів про допомогу фармерам треба приписати Гуверови.

СМЕРТЬ ЖЕРТВИ БОРОТЬБИ В ЮНІЯХ.

НЮ ЙОРК, 12. вересня. — При великім здвизі народа відбулися тут нині похорони Гарі Силвера, 21-літного різника, який загинув в бійці з лівими різниками з бучерської юнії.

Для вдержання величезної товпи, що прибула на похорон, треба було 20 полісменів.

КОРОЛЬ У „МУВІЗ".

НЮ ЙОРК, 12. вересня. — У будинку Вилієма Факса показувано театральним властителям перший раз образок, знятий підприємством Мувітоном, в якому виступає еспанський король Альфонс XIII. та промовляє до Американців.

Король каже, що він хотівби відвідати Америку й побачити Американців, яких він дуже подивляє, але ріжні політичні клопоти не лишають йому на се вільного часу.

ЗАКУПИЛИ ЦІЛИЙ ЛАНЦЮХ ТЕАТРІВ.

НЮ ЙОРК, 12. вересня. — Театральне підприємство Ворнер Бродерз закупило більшість стаку підприємства Стенлі Ко. оф Америка, яке має кількадесять театрів.

Ціна купна виносила коло 100 міліонів долярів. У сей спосіб Ворнер Бродерз стремить до зібрання в свої руки коло 4,000 театрів по цілій Америці. Видаток на се буде виносити коло чверть міліярда долярів.

АМЕРИКАНЦІ ПОСИЛАЮТЬ ВИКУП МЕКСИКАНСЬКИМ БАНДИТАМ.

ВАШИНГТОН, 12. вересня. — Американський департамент стейту довідується, що одна ґрупа американських властителів копалень у Мексику вислала недавно одній розбишацькій банді в Мексику 20,000 долярів викупу за американського копальняного інжиніра Бомстеда.

Бомстеда зловили розбишаки 27. серпня. Вістку про жаданий викуп подав американський конзуль з мексиканського міста Ґадаляхари. Коли сей конзуль подав сю вістку, Бомстед ще жив. Чи викуп застане його при життю, не відомо.

АРЕШТУЮТЬ ПІШОХОДІВ ЗА ПЕРЕСТУПСТВО ЗАКОНА ПРО КОМУНІКАЦІЮ НА ВУЛИЦІ.

НЮАРК, Ню Джерзі, 12. вересня. — Перед поліційним судом свого міста ставав нині перший в Америці пішоход, обжалований за переступленне закона про комунікацію на вулиці. Називається він Луіс Пер, має літ 80, а переступив він недавно введений в життя закон, який забороняє пішоходам переходити вулицю, коли показують червоні світла. Пер вийшов зі стріткари та пробував перейти на другий хідник, хоча над дорогою показалися червоні сиґнали. Коли його полісмен здержував та робив осторожним, він ще обрушився на полісмена. Тоді полісмен забрав його на поліційну стацію, де суддя покарав його гривною 5 долярів.

Суддя був дуже радий, що ґазети дали належитий розголос сій розправі, бо в сей спосіб богато людий зможе довідатися про новий комунікаційний закон стейту Ню Джерзі. Закон сей ввійшов у життя 1. вересня, а видано його на основі зажалень автомобілістів, що пішоходи своєю неввагою викликують часто нещастя.

ІБН СОД ОБРАЗИВСЯ.

ЄРУСАЛИМ, 11. вересня. — Король Геджасу, Ібн Сод, заявив, що не підпише договору Келоґа, бо його не запрошено до підпису в Парижі. Воєвничий начальник найбільш воєвничого арабського племени додав, що підпише договір тоді, коли йому перешлють спеціяльне запрошення на спеціяльну в тій справі нараду.

ВАЖНИЙ ВИНАХІД.

СКЕНЕКТЕДІ, Н. Й., 11. вересня. — Ґенеральна Електрична Компанія показувала в своїй лябораторії новий винахід своїх інжинірів, що дозволяє пересилати воздухом рівночасно голос і образок.

Для проби вибрано одноактове представленнє „Післанець Королевої". Актори грали перед трома машинами, що здіймали образки, та перед одним мікрофоном. Винахід пересилав голос і образок так, що вони виходили одночасно. Образок виходив дуже маленький, але винахідники впевняють, що се дасться дуже легко вдосконалити.

Всі присутні на пробі вчені висказувалися з подивом про винахід та ворожили йому велике приміненнє в будучности. Декотрі капіталісти вже говорили про бизнесове використаннє винаходу; один уже навіть хоче заложити ланцюх театрів, у котрих грали би такі представлення, розсилані з одного центрального театру.

НАСЛІДКИ „ТЕЛЕҐРАФІЧНОГО СТИЛЮ".

В місті Трахенберґ на німецькому Шлеську трапилася трагікомічна пригода. До місцевого почтового уряду прийшов поважний гість і надав телеґраму до Липська такого змісту: „Пришліть сто веселих дівчаток — Ґайслер". Оригінальна депеша звернула увагу урядника, який її не вислав, але повідомив про її зміст поліцію. Надавця телеґрами арештовано під замітом... ведення торговлі живим товаром. Щойно по двох днях арешту зумів п. Ґайслер переконати владу, що він не торгує живим товаром, але книжками і в своїй депеші мав на думці... сто примірників повісти Маврикія Декобра п. з. „Веселі дівчата". Наслідки „телеґрафічного стилю" були для книгаря фатальні.

УБИЛИ ВІЙТА.

В селі Вовчинець під Станиславовом убито селянина Гриця Новогродського, який при найблизчих виборах до громадської ради мав найбільше виглядів стати війтом. Новогродський був відомим в повіті зі своєї хлібоїдської діяльности. Поліція арештувала в звязку з убивством чотири особи, а за пятою шукає.

ЯК ЗАВСІДИ, „ТОЙ ТРЕТІЙ".

З Грудзьондза повідомляють, що ніччу з 3-го на 4-го серпня тюремний дозорець Вісневскі застрілив любовника своєї жінки Жимковского. Вісневскі сам віддався в руки поліції.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОЛІЦИСТ ШПИГУНОМ.

В Скалаті арештовано бувшого постерункового польської поліції Рудольфа Перкача, що перед роком перейшов польсько-совітський кордон, щоби віддатися на услуги совітській дефензиві. Він часто приїздив „інкоґніто" зпоза кордону і власне підчас останньої „службової" поїздки його арештовано.

САМОГУБСТВО ЖОВНІРА.

В ґарнізоновій тюрмі у Львові повісився на ґраті рядовик Омелян Дмитерко, арештований за шпигунство. В останній хвилі відрізала тюремна служба повішеного, який давав ще слабі ознаки життя. В безнадійному стані відвезено його до шпиталя.

ПРОЛИВАЮТЬ СЕЛЯНСЬКУ КРОВ.

Польська шовіністична людність і польські кольоністи на кресах, підбадьорені польською владою й свідомі безкарности перед поліцією, чимраз більше хапаються терористичних метод супроти українського населення. Вони убивають поодиноких визначних Українців, боївками розбивають українські збори, віча і т. д. Ось новий факт: 12 серпня в 3-тій год. рано банда осадників і кольоністів в силі 300 узброєних людей під проводом ксьондза Зантаря, то на підводах, то верхом, то пішки залила село Вижгородок, кремянецького повіту, на Волині. Їх мета — загарбати православну церкву й перемінити на костел. Потайки напали на місцевого священика й сільського старосту, вимагаючи видачі ключів до церкви. Селянинові Фордшеви, який виліз на дзвіницю, щоби заалярмувати село, розчерепили рискалем голову. Населення села, довідавшись про напад, зібралось на оборону й прийшло до формальної боротьби, котра хто зна як булаб скінчилася, та явилася поліція, яка почала розганяти, але не тих, хто зробив напад на село, лише місцевих селян. При тій нагоді один з осадників пострілив і тяжко ранив селянина Рудницького.

Це вже третій раз польські осадники безкарно нападають на Вижгородок і проливають селянську кров. Так далеко став український нарід беззахисним під високою рукою польської річипосполитої.

ОДИНОКА ПЕВНА СИСТЕМА ГРИ В РУЛЕТКУ.

В нововідчиненому касині гри в Сан Ремо впав один механік на думку розбити банк в оригінальний, помисловий спосіб. В порозумінні з крупером змінив він конструкцію рулети при помочі магнетичної оси, так, що сам міг маневрувати колесом рулети. Таким робом виграв був уже 10 міліонів лірів, розбиваючи банк. Одначе інші функціонарі касина, зацікавлені незвичайним успіхом механіка, піддали рулету ґрунтовній ревізії, викриваючи в той спосіб обман.

ЖІНОЧА ПЕТЛЮРІВЩИНА.

„Українська Нива" у Варшаві робить останніми часами рекляму якомусь „союзови Українок, що має свій осідок у Рівному, а статутом має обнимати цілу Волинь. Та показується, що це організація, де ніяких справдішних Українок нема, а є лише „коло мейских пань", а сама орґанізація є посередником в добуванню дозволів на вистави, концерти, то-що в старостві під услівєм, що відповідальною особою мусить бути член союза жінок і що частину доходу дістане тойже союз жінок.

Є це ще один спосіб задурювання українського населення й втягування його у всі ті нібито українські орґанізації.

ДОРОЖНЕЧА НА БУКОВИНІ.

З приводу страшної дорожнечі, яка панує по цілій Буковині, скликала с.-д. партія Буковини до Народного Дому віче. На вічу ряд бесідників змальовував страшний образ нужди, яка запанувала серед населення. Винна в тім лиха господарка правительства лібералів, але, щоби пригнобити робітництво й національні меншости, хапається за фашистичні методи.

На вічу виступив з рішучим протестом проти політичного гноблення українського буковинського населення український с.-демократ Стасюк, котрий вказав на послідне закриття „Боротьби" й на заборону українського віча в тій справі як на маркантні факти цього політичного ґноблення. У вічу взяли участь маси народа.

ПОЛЯКИ ДОБИВАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ.

З цілого краю приходять відомости, що скрізь по повітах Західної України, де ще залишились останки українських шкіл, їх ліквідує польська шкільна влада. Прим. в Золочівщині всі українські школи перемінено по наказу згори на чисто польські, а не навіть утраквістичні. Не помагають ніякі рекурси. Діти марнують час і нічого не вчаться, не розуміючи по польськи. Ще недавно українські школи в Митулині, Новосілках, Трудовачах, Стінцях, Майдані, Гологорах, Зашкові і т. д. перемінено на чисто польські. У всіх тих селах є лише незначний відсоток латинників, а Поляків нема зовсім. На протести до міністерства освіти нема відповіди.

АРХІВ ДАВНИХ АКТІВ У КИЇВІ.

У звязку з 75 роковинами існування архіву давних актів у Київі цими днями видається збірник матеріялів. Збірник має ознайомити широкі кола з найціннішим архівним скарбом та діяльністю архіву за радянського періоду й подати для вчених дослідників певні вказівки щодо наукового опрацьовання цих матеріялів. Як відомо, архів давних актів у Київі зберігає в себе численні памятки найстаровинніших актів.

ПІЛСУДСЬКОМУ ПРЕДКЛАДАЮТЬ ПОЛЬСЬКУ КОРОНУ

ДЕЛЕҐАЦІЯ З 1,500 МОНАРХІСТІВ ЗГІДНА ВІДДАТИ ПІЛСУДСЬКОМУ НЕОБМЕЖЕНУ ВЛАДУ ЯК МОНАРХОВИ. КАЖУТЬ, ЩО ПІЛСУДСКІ НА ЦЕ НЕ ЗГОДИТЬСЯ, БО НЕ ХОЧЕ БУТИ КОРОЛЕМ, А НЕОБМЕЖЕНУ ВЛАДУ МАЄ І БЕЗ КОРОЛІВСЬКОГО ТИТУЛУ.

ВАРШАВА, 12. вересня. — Тут відбувся монархістичний зїзд. Прибуло 1,500 делеґатів. Це головно представники польської шляхти. Рішено віднестися до Пілсудського, котрий перебуває в Румунії на ліченню, і запропонувати йому ще раз польську корону. Таку саму пропозицію роблено йому вже попередніми разами, але Пілсудський за кождим разом відмовлявся. Припускають, що він те саме зробить і тим разом. Польська шляхта, котра довгий час була найбільш завзятим ворогом Пілсудського, тепер погодилася з ним і стала його найвірнішим приклонником. Сталося це з часів бенкету, який влаштував в честь Пілсудського князь Альбрехт Радзівіл ще в осени 1926 року.

В ПЯТУ РІЧНИЦЮ — 2000 НОВИХ АРЕШТІВ.

ТАК СВЯТКУЮТЬ В ЕСПАНІЇ ПЯТУ РІЧНИЦЮ ДИКТАТУРИ. ЗАНОСИТЬСЯ НА НОВУ РЕВОЛЮЦІЮ.

МАДРИД, 12. вересня. — В столиці і по всіх других містах Еспанії переводяться масові арешти. Між іншими арештовано кількох ґенералів і других вищих офіцирів. Діється це на передодні святкування пятилітньої річниці диктатури Прімо де Рівери, в часі, коли нема короля, котрий виїхав до Швеції. Уряд одержав відомости, що цілий край готується до революції, тому саме переводяться масові арешти.

В той сам час довозять численні надзвичайні поїзди до Мадриду десятки тисяч людей з ріжних кінців Еспанії, щоби піднести свято. Всі прибувші складають чолобитню Прімо де Рівері.

НІМЕЧЧИНА НЕ БУДЕ ПЛАТИТИ.

З НАРАД РАДИ АМБАСАДОРІВ НІЧОГО НЕ ВИЙДЕ. ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ҐОТІВКИ В ЗАМІН ЗА ЕВАКУАЦІЮ НАДРЕНІЇ.

ЖЕНЕВА, 12. вересня. — Канцлер Миллер порозумівся з президентом Гінденбурґом і з міністром закордонних справ Штреземаном що-до французьких домагань в справі Надренії. Виходить, що Німеччина на разі не поставить ніяких пропозицій. На засіданню Ради Амбасадорів Миллер домагався евакуації на підставі верзальського договору і договору в Льокарно. Бріян знова домагався дальшої контролі Надренії і ґотівки. Другі делеґати мовчали. З того виходить, що наради скінчаться невдачею. Щоби закрити невдачу, Рада Амбасадорів думає покликати комісію, яка малаб розслідити справу.

„РЕЛІҐІЯ СКОРОСТИ".

ВАТИКАНСЬКИЙ ОРҐАН ПРОТИ „НОВОЇ БОГИНІ" — СКОРОСТИ. КРИТИКУЄ ЗМАГАННЯ БОКСЕРІВ І ЗДИЧІЛУ ПУБЛИКУ, ЩО КРИЧИТЬ: УБИЙ ЙОГО.

РИМ, 12. вересня. — Півофіціяльний ватиканський орґан „Осерваторе Романо" умістив дуже інтересний артикул з приводу автомобілевих перегонів в Монці, підчас яких згинуло 21 осіб. Орґан каже, що ті жертви не здержали навіть других від того, щоби перервати перегони. Їх докінчено і коли одні добігали до мети, другі конали. Все це жертви новочасної богині-скорости. Ватиканський орґан каже далі, що всі тепер біжать і намагаються осягнути свою ціль дуже скоро. Все те збуджує тільки дикі інстинкти і тому не диво, що в Филаделфії, підчас борби Демсі-Тані, стотисячна товпа не звертала уваги на кров, а тільки кричала: убий його! Цілком так само, як це бувало в поганських часах. А діється це тоді, коли дійсна чеснота не має попиту і не приносить ні чести ні майна. Учені ходять в витертих убраннях і ледви животіють, хоч ціле своє життя присвячують на працю по лябораторіях.

„ЗЕЛІЗНИЙ" ҐУСТАВ ВЖЕ ДОМА.

ЗАРОБИВ ПІДЧАС ПОЇЗДКИ $7,000. ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ВИТАЛО ЙОГО В БЕРЛІНІ. ДІСТАВ АВТОМОБІЛЬ В ПРЕЗЕНТІ, АЛЕ СВОГО ФЯКЕРСЬКОГО БИЗНЕСУ НЕ ПОКИНЕ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — „Зелізний" Ґустав Гартман, 70-літний берлінський візник, котрий мав колись прекрасну стайню, а котрого автомобіль довів до руїни, вернув тепер щасливо з своєї поїздки до Парижа і назад. З ним вернув і його старенький кінь і та стара буда, з якою він вибрався перед кількома місяцями в дорогу. Тепер буда поправлена, а Гартман в новім блестячім одязі. Всюди витали його дуже гарно, рівнож і в Парижі. Тепер він трохи відпочине, кінь дістане місячну відпустку, а по „вакаціях" будуть оба продовжати фякерський бизнес далі.

СВЯТКУЮТЬ ПАМЯТЬ ТОЛСТОГО.

ІДУТЬ НА ПРОЩУ В ЯСНУ ПОЛЯНУ.

ЯСНА ПОЛЯНА, 12. вересня. — В столітню річницю уродин Льва Толстого прибуло сюди багато письменників з Росії і з чужих країв, щоби згадати память великого письменника там, де він родився і де його поховано. Совітський уряд вислав спеціяльну делеґацію на чолі з Луначарським, народним комісарем освіти.

ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОГО ЦЕ ЗАБОЛИТЬ

Филаделфійські ревізії салунів заінтересували цілу Америку. А не так ревізії, як ті відносини, які панують в тім місті, яке не так давно тому „очищував" славний ґенерал Батлер. Як виходить, у Филаделфії істнує самостійна „бутлеґерська держава" зі своїм королем, міністрами і армією ґанменів та з добре поставленими фінансами, що дають їй змогу видавати десятки міліонів річно на хабарництво. Ґенерал Батлер, як людина военна, пробував по військовому завести порядок, але мусів уступити і все лишилося по старому. Новий мейор Мекей, що повалив бувшого мейора Кендрика обіцянкою оздоровити відносини в місті, взявся тепер по 8 місяцях проволоки до роботи. В той спосіб започатковано цілий ряд нових ревізій і позамикано сотки салунів та клюбів, що торгували алькоголічними напитками. Ті ревізії, як признають самі часописи, будуть мати певний наслідок. От тиждень, два, три або може і два-три місяці будуть позамикані сотки салунів, а алькоголь будуть продавати незаконно дальше, тільки по дорощій ціні і по місцях, до яких допустять тільки довірочних людей. З часом влада змякне і все піде по давному. Нові ревізії знищать одного-другого малого салуніста, а на їх місце прийдуть другі. Хто знова матеріяльно добре забезпечений, крізу видержить, а свою втрату по тім надолужить. Нові ревізії будуть отже нічим іншим, а тільки новим податком на бутлеґерів. Це буде мати такий наслідок, що завдяки ревізіям видатки на хабарництво подвояться і бутлеґери будуть змушені видати нові міліони долярів на підкупства урядників і поліції. А окупившися, будуть потім відбивати це все на консументах, даючи їм гірший і дорощий „штоф". Так було досі і можна надіятися, що воно так буде далі. І буде не тільки у Филаделфії чи в Ню Йорку, але таке саме буде повторятися і по других американських містах. Буде продовжатися отже ще гірша деморалізація, а повага до законів буде ще більше падати.

Як показує практика, ревізії нічого не помагають, але за те наносять дуже багато шкоди ще з іншого боку, такого, що торкається рівнож і нас, Українців. Відома річ, що ми маємо в Америці багато ріжних товариських клюбів, яких головна фінансова опора — торговля алькоголічними напитками. Такі клюби істнують і серед американських Українців, дуже часто під такими фірмами як Народні Доми, Просвіти і т. п. І як у других, так і в нас оперті вони на торговлі недозволеними напоями, з якими звязані так тісно, що не бувши такої торговлі, не булоб і тих Народних Домів. Знова ревізії, які тепер щораз більше завдають смертельний удар не салунам, а саме того рода інституціям. Рада тепер на це така, щоби вже раз пошукати для Народних Домів і їм подібних інституцій інших жерел доходу. Вже крайна пора на це.

З ПРАКТИК ЛЯЦЬКОЇ ПОЛІЦІЇ

Спомини одного з арештованих за останній напад на почту у Львові.

О год. 6. рано переведено в нас ревізію. Ревізія тревала коротко, бо панове з поліції знають у нас вже кожний куток. Тим разом одиноко підозрілим видались фотоґрафічний апарат, кілька знимок, му і ми оба. Не подаючи причини, приказали нам збиратись, забрали згадані річи і повели нас на поліцію. До полудня сиділи ми в одній з канцелярій поліції. По полудні перевели нас обох до келії число 3. Застали ми вже там чотирох товаришів, арештованих перед нами. Непривітна повна насікомих нора. Пересиділи ми в ній 8 днів. Ніхто з нас не був переслухуваний, нікому не сказали, за що арештували. Зачав вриватись терпець. Тому і ми зачали грімким голосом: „Ми хочемо переслухання і домагаємося своїх прав". Це і помогло. Сейчас одного по другому зачали викликати на переслухання. Я вийшов останній. Повели мене до канцелярії V. бриґади. Від мене зажадали тільки зложення алібі за день 3. липня, потім відпровадили назад до товаришів. Другого дня пополудні закликали мене зноваж до тої канцелярії. По дорозі стрінув не до пізнання побитого товариша і сейчас усвідомив собі, що мене чекає. В канцелярії було кількох поліційних аґентів і оден комісар з виразним пасмом сивого волосся, як пізніше довідався, комісар Федунішин. На столі лежали чотири револьвери. Згаданий комісар вказуючи на них, сказав, що це мої, та що я їх роздав участникам нападу на почту, а врешті, що я був їхнім провідником. Тут доперва довідався я, о що мене і моїх товаришів підозрівають. Я заперечив всьому. В той момент на знак комісара всі вивядовци повиходили, а я остав з ним сам. Тоді він взяв в обі руки по револьверові й кинувся на мене з криком і ударив одним з них мене в груди. Кров закипіла в мені і я вирвав йому обидва револьвери з рук і кинув на землю. За хвилю намірився він вдарити мене в лице, та я тому знова перешкодив сильним ударом по руці. На його крик вбігли вивядовці та довідавшися в чому річ, закидали комісарові, чому мене не застрілив, як пса. Потім індаґували та намовляли мене, щоб я признався до вчинку. Вкінці спровадили тяжко побитого товариша М. Його ведено попід руки, бо в своїх силах він вже не годен був ходити. На запит, чи мене знає і чи я брав участь в нападі на почту, він тільки заперечив кивненням голови. Потім його відпровадили. По цім інциденті я заявив, що при таких умовах і при такім трактованні поліцією я не буду складати жадних зізнань і зажадав, щоб мене передали негайно до суду. Мене відвели до Фотографії, на яку я ждав цілий вечір і не діждався.

Мене відпровадили на келію число 9. і там при відчинених дверях в асисті поліцая оставили самого. Рано після відфотоґрафування покликали мене знова на переслухання. До закидів з попереднього дня додали ще й то, що я в товаристві п. К. мав відібрати гроші й оружжя від втікаючих по нападі товаришів. Я розуміється тільки заперечував всьому. По списанні протоколу з цего переслухання зараз зажадав я, щоб зазначили, що при попередному переслуханню мене били. Довгий час не хотів без цеї замітки підписати його. Вкінці однак, коли довідався, що це буду міг зробити в слідчого судді, підписав.

На другий день переведено мене на Бриґідки. Поліцаї хотіли кувати, але на мою заяву, що зроблю на вулиці збіговиско, відступили від того заміру. По переведеній особистій ревізії посадили мене на келію між уголовних злочинців. Слідуючого дня переслухав мене слідчий суддя. Питав, що я робив 3. липня, з ким зустрічався, та чи знав про напад. Я не зміняв зложених зізнань на поліції, та домагався запротоколувати, що на поліції вимушували від мене зізнання побоями. По тому протоколі я ще кілька разів голосився до слідчого судді, домагаючись допущення іди з дому, книжок і часописів. Всі мої домагання не були сповнені.

В два дні потім мене звільнено під умовою, що без повідомлення нікуди не виїду і на кождий зазив явлюся.

29/VIII.

НЄ БИЛО, НЄТ І БИТЬ НЄ МОЖЕТ... В ГОЛОВАХ БОСЯКІВ.

(З львівського „Нового Часу").

Хто з Українців ще сумнівався в становищі **нової** Москви до українського питання; хто, запаморочений і одурманений ріжнородними червоними вивісками і занавісами, що на них понаписувано: „соціялізм", „інтернаціоналізм" „самоопределеніє вплоть до атделенія" і т. д. і т. д. — повірив в переродження душі **нового** революційного Москаля; хто з блахманів, пусканих спритними Москалями „дурним" Українцям, створив собі вигідну політичну концепцію про зліквідування вже одного фронту боротьби (українсько-московського) — для того виступ Максима Ґоркого — страшним ударом.

Хтож то цей Ґоркий, та що він таке заподіяв, що заговорила про нього преса, пише до нього листа Винниченко, до Київа на успокоєння їде московський міністер освіти Луначарський?

Ґоркий — один з найбільших сучасних російських письменників.

Ґоркий — пролетар, особистий приятель Леніна і всіх большевицьких вождів.

Ґоркий — большевик, комуніст, що його перед 2-ма місяцями витали врочисто всі народи при вїзді до Радянського Союза.

Ґоркий — кандидат на російського міністра освіти (на місце Луначарського), він гордість і надія червоного сходу.

Значить, Ґоркий не будьякий рядовик, а велич, відповідальний серед відповідальних.

До цього великого письменника і передового комуніста Москаля Ґоркого звернулося державне видавництво України з проханням на дозвіл перекласти його твори з московської на українську мову. А цей великий чоловік, горожанин цілого світу (так звуть себе комуністи) — **відмовив дозволу, заявляючи, що українська мова — не мова, а „нарєчіє" московської мови** і тому він (Ґоркий) не вважає потрібним, щоби його твори перекладено на те „нарічіє", **тимбільше, що це сепаратистичні стремління Українців.**

Як довідуємося з листа п. Винниченка — Ґоркий вже тому кілька місяців, будучи ще в Европі, видрукував в російській еміґрантській пресі листа з подібними думками. Про це, очевидно, мусіли знати українські комуністи, але й вони при вїзді витали Ґоркого від... України. Яке море хамства, рідного, історичного хамства!

В звязку з заявою Ґоркого серед українських комуністів — як доносять часописи — запанувало пригноблення й обурення. На Україну виїхав большевицький стовп Луначарський, та в Київі заявив від імени московського уряду, що уряд признає відрубність української мови та що він повний симпатій до **культурного** відродження України... Приїхав злагоджувати засильне вражіння, що зродилося від надто отвертого і надто щирого виступу свойого друга і партійного товариша Ґоркого, і привезти височайший дозвіл на культурний розвиток України. А українське хамство слухало його й дякувало за велику ласку. Яка велика ріжниця між недавнім захованням західніх Українців з приводу заяви Дашинського і захованням комуністів-Українців (революціонерів!) з приводу виступу т. Луначарського. А прецінь один і другий говорили те саме. Визнавали мову нашу (що за великодушність!) і давали дозвіл на **культурний** розвиток, тільки щоби здалека від політики...

Мабуть не буду далекий від правди, якщо переповім зміст розмови Луначарського з Ґорким після листа останнього.

Луначарський: Як могли ви, товаришу Ґоркий, наробити нам стільки клопоту?

Ґоркий: Та щож ви від мене хочете?! Я-ж відписав тим нахабам в тому самому змислі, як це ми говорили у вас перед тижнем. Прецінь і ви і тов. Риков і другі погодилися зо мною, що українська мова, це нічого не варте нарєчіє.

Луначарський: Так, це правда. Але з тактичних мотивів цього голосно не можна говорити. До цього треба братися дуже політично. Бачите, ваше поступовання може довести до розярення серед Українців і до скріплення у них національних почувань. Так краще, як ми це практикуємо. Давати їм дозвіл на мову, хай друкують скільки хочуть, але... тільки інтернаціональне духом. Бачите, ті малороси всіх своїх письменників вже поперелицьовували на інтернаціональне, навіть Шевченка. Подумайте, чи у нас відважився би хтонебудь змінювати щонебудь у Пушкіна? А вони своїми власними руками (ха, ха, ха!..). От так до діла треба підходити! А як вони зовсім зінтернаціоналізують свої душі, тоді вони самі закинуть ті українські дурниці й перейдуть на нашу руську мову. Але треба політично! (Ха, ха, ха!)

Ґоркий: Ви знаєте, що я не політик, а так розлютився на нахабство тих хахлів, що не видержав. Але може й ви маєте рацію. Якщо ви думаєте, що ще не час ногою роздавити ту цілу хахлаччину, то робіть по свойому.

Луначарський: Так значить я поїду в Новоросію і їх успокою. Скажу, що я навіть дуже люблю „українську" мову (ха, ха, ха...).

Оба попадають у добрий гумор, розходяться в найкращій згоді, Ґоркий допиває пляшку монопольки, а Луначарський їде на Україну „політично" переконувати Українців.

І що думаєте, не переконав? Ще би ні! А тих з пять, десять, що відважаться виступити отверто з негодованням проти руського націоналізму, прищеплять до шумськізму, чи просто контрреволюції і прикажуть перепровадитись в Самару чи Тулу, або просто на другий світ. І в українськім комуністичнім таборі стане знов спокійно, а нікчемні наємники там, тут і де лиш хочете, по старому величатимуть наїздників, вбраних у червоні заслони, і гнутимуть перед ними свої рабські хребти, що так само, як у наших Даниловичів, Яцкових, Стовпюків і Богуславських — зігнутими остануться вже до їх неславної смерти.

Для нас, українських націоналістів, виступ Ґоркого не несподіванка і не розчарування. Ціну **нової** Москви і її **правдиве обличча** нам вдалося відкрити зпід тяжких заслон вже давно. І ніяких претенсій до Ґоркого ми мати не можемо. Навіть злости до нього не можемо вже відчувати. Бо занадто високо стоїть вже українська нація, щоби її образити міг якийнебудь босяк. Лютити можуть тільки ті наємні душі зпосеред Українців, що за марний ґріш вмовляють в мало свідомі українські маси, що Москва стала иншою, що вона нам приятелькою стала. Лютить саме те, що їх не переконає й виступ Ґоркого, так дуже далеко вже вони зайшли.

Д. Паліїв.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(206)

Чорношлишники закликали нас триматися разом, але ми, посилаючись на те, що невеликими гуртами тепер, мовляв, лекше відходити, повернули знову на Пушкинську вул., а вони подалися по Прорізній вул. вгору. Ми добігли знову до Фундуклеївської вул., але тут уже стоїть большевицький скоростріл і стріляє по ній в напрямку театру. Щасливо, що нас не помітили й ми чкурнули назад.

Нарешті наше коло зовсім замкнулось і ми могли рухатися лише на двох кварталах Прорізної вулиці, або увязуватися, не знаючи з ким, у бій.

На наше щастя в підворотні одного будинку ми побачили „домовий комітет". Направивши свої рушниці через грати воріт на переляканих членів того комітету, ми примусили їх відімкнути нам ворота. Увірвавшись у підворітню, ми негайно повикидали свою зброю на вулицю й нахвалюючися ґранатою, яку я лишив при собі, наказали переляканим і здивованим членам комітету нікому, ні Українцям, ані большевикам, не видавати, що ми тут, сторонні люде для будинку, переховуємося. На питання їх, хто ми такі: Українці, чи большевики, ми відповіли, що ні ті, ні другі. Тут, у глибині підворотні, укриті від вулиці, ми просиділи години до шестої ранку. Тимчасом стрілянина в місті стихла і мимо нашого будинку почали все частіше проходити стурбовані цивільні мешканці міста.

Отже настав час і нам попращати домовий комітет, попросити його відомкнути нам браму, та самим вирушати шукати порятунку собі в новій ситуації.

Вирішили ми розійтись усім в ріжні кінці й кожному на власну руку думати про себе. На вулицю виходили ми не разом, а з більш-меншими інтервалами.

Останнім, вже годині о семій ранком, вийшов на вулицю я з О. Шумським у парі, щоби почимчикувати до його приватного помешкання, де вже, зорієнтувавшись у ситуації, вирішити, що робити далі.

На вулицях було майже порожно. Зрідка пробігали цивільні люде, та де-не-де перебіжить вулицю якийнебудь робітник-красноґвардеєць з крісом в руках увесь обплутаний стрічками зі скоростріла, замісць патронташів.

Щасливо добралися ми до помешкання О. Шумського, де трохи помилися, поголилися та взагалі причепурилися, бо вже сімнацять днів не переодягались і не вмивались.

Діставши у господаря дещо попоїсти, почали пити чай. В цю мить вбігає в кімнату стара господиня й перелякано каже тікати нам, бо вже большевики у дворі й питають за помешканням О. Шумського. О. Шумський відразу десь зник у своїй сусідній кімнаті, а я, натягнувши на себе його шинелю і свою шапку, відчинив вікно у полісадник і через нього вискочив на вулицю. Зовсім безцільно швидко добрив до помешкання Пугача, де застав крім нього Бочковського та Зарудного. Але, не входячи навіть далі передпокою й запитавши декількох слів, я, не зважаючи на запросини зайти та випити чаю, вийшов знову на вулицю.

Зайшов до готелю „Прага", в якому я мешкав і там довідався, що моя кімната зовсім знищена в ту ніч перед моїм арештом, коли я, мабуть по інтуїції передчуваючи небезпеку, в ньому не ночував, а спав в готелю „Континенталь" в одній з кімнат, зарезервованих начальником контр-розвідки Герасименком. Тут на підлозі бувшого свого номера я найшов лише шматки моїх погонів, які були розтоптані підборами большевиків, що, захопивши „Прагу", шукали мене. Покоївничий коротенько оповів мені, з якою лютістю большевики нищили не лише мої річи, папери, тощо, але й річи готелю, та лютуючи, що не застали мене, вимагали сказати, де я заховався, не вірючи, що цю ніч мене зовсім в готелі не було.

* * *

Я знову без жадної мети на вулиці. Немов упав в прострацію. Мною опанувала повна байдужність.

На вулицях зявилось уже більше народу. Чується в них бадьорий настрій і московська мова якось особливо тепер ріже моє вухо своєю задоволеністю, вихвалюванням героїв „наших русскіх большевиков, что наконец пакончилі с етой хахлатчиной" і т. д.

Страшенно тисне серце... У своїй рідній столиці — чужий... Немов круки крякають зо всіх боків: „Згинула Україна"! Нема України"! „Нє било, нет і нє будет".

Якось різко лящить в ухах це московське несамовите белькотіння.

О, Господи, як тяжко!... Як той пес іду на попелище, де колись стояло рідне подвіря...

Біля будинку Центральної Ради великий ріжноманітний натовп, серед якого дехто озброєний.

Прийшли ділити ризи — подумав я.

Так усі тиснуться в помешкання Центральної Ради, немовби раніше було воно зовсім неприступним.

В загальному галасі розмов, викриків, ріжних зневажливих уваг на адресу Центральної Ради й взагалі Українців та по обличчям усього натовпу читаю велику радість їхньої перемоги над українством. Так, дійсно, перемогу червоних московських полків. вони, всі не-Українці, без виїмку стану й національности, тоді рахували своєю перемогою...

Я в дворі військового секретарства... В одному кутку чую веселий сміх і насмішливі вигуки тих, що товпляться там, щоби на щось глянути... Протискуюсь туди. Відразу кров вдарила в голову й я ніби очуняв...

В кутку лежало шість трупів розстріляних українських козаків і старшин. У двох з них ще сочилася свіжа тепла кров...

Я усвідомив собі, що треба шукати для себе порятунку, а не блукати тут між цими сп'янілими від перемоги й крови божевільними людьми, аби не лягти також десь під муром. Не гаючись, вийшов знову на вулицю. Пригадавши, що вкінці Вел. Васильківської, майже біля залізниці, живе Н. Н., у якого зможу дістати притулок, а також цивільне убрання, та звязки на ближчі села від Київа, з якого я вирішив вибиратись як мога скорше, Я помандрував туди.

Вулиці Київа переповнені празникуючими „обивателями". З ранку було не чути стрілів, але тепер вони чуються все частіше, немовби то йде безперервна перестрілка, хоч і не дуже жвава.

Прислухуюся до натовпу й чую, що балакають про розстріли Українців та офіцирів. Перше вишукують їх в помешканнях та пізнають по вказівкам місцевих людей. Офіцирів пізнають по їх документах (червоні реґістраційні картки, видані їм два місяці раніше штабом округи). При тім часто розстрілюють просто за шматочок червоного паперу, схожого зовні на можливий документ, бо екзекуторам ніколи розбиратись в читанню документів, та й не завжди вони грамотні.

Крім того стріляють „офіцирів" і без повірки документів, розпізнаючи їх по „інтеліґентному ліцу й хромовим сапоґам". Говорять уже про тисячі розстріляних. Як звичайно, народні поголоски завжди роздувають та перебільшують дійсність. Останньою думкою потроху заспокоюю себе, хоч на доказ правдивости розмов вуличного натовпу стрічаю то тут, то там трупи застрілених військових, а де инде й цивільних, з ран яких, по більшости в потилиці, ще сочиться тепла кров.

Бачу натовп, до якого промовляє якийсь паршивенький „аратель". Натовп, гучно висловлює йому своє задоволення і співчуття. Підходжу ближче. Звичайні зайорзані слова проти „буржуазной Ц. Ради", проти „українскаво шовінізма", про „справедливое наказаніе врагов протолетаріята" і т. д. Хтось з натовпу вигукує, перебиваючи промовця: „Таваріщі! Наші поймалі Грушевського й Петлюру! Обоїх прівелі в оперний театр! Сейчас там будет над німі пролетарський суд". Якимсь диким вигуком: „Ура!" покриваються слова „таваріща" й більша частина юрби навперегонку побігла до театру.

(Дальше буде)

Учитель: Кобільник, скажи мені речення, в якім приходилиби три цвіти.

Ученик: Готель „Під трома рожами".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Протестаційне віче.

Дня 3-го вересня б. р. відбулося у нас на гали P. O. S. of A., при 3-тій вулиці протестаційне віче в справі невинно засуджених Атаманчука й Вербицького.

Віче отворив гр. Михайло Андріїв. Предсідателем вибрано учит. Volод. Білоруського, котрий в горячій промові вказав на причини скликання віча. Головними бесідниками були др. Володимир Клодницький з Филаделфії і о. Білянський з Вілмінґтон, Дел.

По виголошенню рефератів предсідатель попросив вічевиків о збірку на оборону невинно засуджених та покриття коштів віча. Збірка принесла 42 доляри і 71 цнт. Справді як на честерську громаду, збірка була за мала, але про патріотичну жертвенність честерських громадян свідчить місцева народна праця та часті викази жертв у Свободі і других часописях.

По відтрученню коштів віча решта має бути вислана до старого краю на оборону невинно засуджених через Обєднання.

По збірці ухвалено одноголосно резолюції: одну до "Department of State" у Вашинґтоні, другу до Ліґи Націй в Женеві, котрі в англійській мові відчитала п-на Емілія Яворська, студ. гай скул, як також ухвалено резолюції до всіх трох українських посольських клюбів у Варшаві.

Резолюції звучать:

Ми, Українці, зібрані на масовім вічу 3. вересня б. р. в гали P. O. S. of A., в Честер, Па., ствердивши невідрадне і розпучливе положення нашого народу в рідному краю, на українських землях, які беззаконно загарбані Польщею, як рівнож утратою українських мандатів при останніх виборах до польського сойму і сенату, через нерозважну партійну боротьбу, взиваємо:

1) всіх українських послів і сенаторів, без огляду на приналежність партійну, щоб негайно створили один Український Посольський Клюб і стали одним фронтом до завзятої боротьби проти Польщі, в обороні українського народу і його прав;

2) вести безпощадну боротьбу з наїздником і прямувати до певної цілі, до злуки всіх українських земель в одну Соборну Суверенну Українську Республику;

3) геть з якоюнебудь угодою з ворогом наїздником, геть з угодовцями;

4) геть з братовбийчою партійною боротьбою, яка приносить шкоду й деморалізує народний орґанізм у рідному краю й на іміґрації;

5) взиваємо обєднаний соймовий Клюб до боротьби зі всіма польськими політичними партіями, без огляду якої вони краски;

6) обєднайтеся в боротьбі і всю свою енерґію зверніть проти ворога. Станьте всі разом в обороні невинно засуджених В. Атаманчука й І Вербицького.

Хай живе Соборна Суверенна Українська Народня Республика!

По ухваленю резолюцій відспівано „Не пора" і тим закінчено віче.

Гр. Перчак.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Віче в справі Українського Народного Дому.

У неділю, дня 9. вересня, відбулося в Ню Йорку віче в справі українського Народного Дому на Шестій вулиці. Вже яких три роки, як розпочалася боротьба за той Народний Дім між його теперішними зарядчиками та членами Української Громади в Ню Йорку, яка є властителькою дому. Саме тепер провадиться судовий процес між урядом шеровської корпорації Народного Дому, що арендує дім від Громади, та тимчасовим комітетом Громади.

Віче відбулося в Стайвенсент Гол на Другій Евені. Скликав його Комітет Народної Громади з метою пояснити громадянству, як фактично стоять справи з Народним Домом і щоби добути більшу моральну та матеріяльну підтримку українського загалу міста Ню Йорку, який також складав значні пожертви при будові того дому. На віче прибуло значне число людий, що інтересуються взагалі національним українським життям та Народним Домом зокрема.

Першим виголосив довший реферат голова тимчасового Комітету Громади п. Жовнір. Він розповів зборам історію Народного Дому з першого дня, як тільки серед Українців виникла думка про його збудовання. Нагадав він громадянству, з яким одушевленням було переведено збірку на Дім та його будову. Але Дім був обтяжений значними боргами, бо ні пожертв, ні позичок не вистарчало на його будову. Тому затягнено щось пять чи шість дрібних морґечів — говорив бесідник. Перший раз уряд Громади, що заряджував Народним Домом, найшовся в скрутнім положенню, коли треба було виплачувати короткотермінові морґечі. Тоді зирішено було затягнути в банку один більший морґеч, щоби ним виплатити дрібні морґечі. Банк згодився дати на перший морґеч 32 тисячі долярів. Коли фінансову справу Народного Дому уряд представив загальним зборам Громади, то тоді опозиція до уряду зробила заяву, що банк дасть 45 тисяч і що лише таку суму можна взяти, бо инакше Дім не вийде з тяжкого фінансового стану. Знаючи, що більше як 32 тисяч на морґеч Громада не дістане, уряд, щоби не було зайвих нарікань, уступив і на його місце був обібраний новий уряд з опозиції. Цей новий уряд негайно затягнув морґеч на 32 тисячі, хоч як виступав проти такої позички старим урядом.

П. Жовнір говорив далі:

„Приходили ще инші фінансові потреби й новий уряд почав шукати ріжних шляхів, щоби дістати позички. Але нічого не міг вдіяти. Тоді на проект секретаря Громади й менаджера Народного Дому Івана Добрянського засновано нову шеровську корпорацію, яка взяла в Громади Народний Дім в аренду. Договір винайму зарекордований в суді. В новій корпорації стали за уряд всі члени уряду Громади, а Іван Добрянський залишився секретарем та менаджером Дому, зробивши з корпорацією умову на пять років, на основі котрої йому мають платити по 45 долярів тижнево. Як провадилася господарка Народного Дому, багато нема що говорити, бо Дім тепер находиться у великих боргах і стоїть під загрозою ліцитації.

„Уряд шеровської Корпорації, користуючись тим, що він був обібраний на рік урядом Громади почав заряжати Домом як власним добром корпорації, а зборів Громади більше не скликав. Він в імени Української Громади провадив всі її справи, хоча на се йому уповноважень не відновлено. Коли Комітет Громади заскаржив цей уряд в суді, то там Голова Корпорації В. Лазута й секретар її І. Добрянський склали неправдивий афідевіт, нібито збори Громади відбувалися щорічно, а тому вони є леґальним її урядом.

„В числі членів Уряду вони в свойому заприсяженому афідевіті назвали п. М. Ґулу". (Тут п. Жовнір звертається до присутного на галі п. М. Ґули й просить його сказати, чи він є дійсно урядником Громади. Гром. М. Ґула заявляє на се, що заприсяжене зізнанне неправдиве, то він не то що не є жадним членом уряду, а навіть не був ніколи членом Громади. Ті, що присягали на нього, сказали неправду).

Після п. Жовніра до голосу зголосився о. Іванишин, проти чого почали зараз таки протестувати пп. В. Лазута, І. Марусевич та кілька їх прихильників, прохаючи наперед дати слово В. Лазуті. Після того, як їх успокоєно, о. Іванишин виголосив свою промову. Він говорив, що докладно про справи Народного Дому в Ню Йорку не знає, а тому буде говорити про загальні наші болячки в національних орґанізаціях. В своїй промові він дав кілька прикладів, коли фінансові українські орґанізації занепадали через недбальство уділовців та неактивність їх членів. Таке саме, — говорив він, — сталося видно й з Народним Домом у Ню Йорку. Тут він навів приклад, як самі люди греко-католицької церкви в Ню Йорку віддали всю фінансову справу церкви в руки отця Підгорецького, зовсім не цікавлючись тим, як він господарить. Тепер обвинувачують о. Підгорецького, але коли він винуватий, то не меньше винуваті й ті, що віддали всі справи церковних фінансів у його руки. Закінчив свою промову о. Іванишин так: „Коли громадянство вважає ще можливим врятувати Народний Дім і поставити його на відповідну височінь, то треба боротися за нього матеріяльно та й морально підтримати комітет Громади. Колиж рятувати його недоцільно, то краще не тратити сили й подумати про орґанізацію замісць нього чогось иншого, чогось нового. Народні Доми в Америці це така сама національна святиня, як церква, а тому й громадянство повинно ставитися до них з відповідним пошанованням та заінтересованням".

П. В. Лазута, серед частих признак незадоволення слухачів, старався збивати твердження п. Жовніра. Він заявив, що теперішні зарядчики Народного Дому перебрали Дім з боргом 134 тисячі долярів і що вони за перший рік зменшили довг на 40 тисяч. На се п. Жовнір попросив п. Лазуту пояснити, як же воно так сталося, що тепер Дім у ще більших довгах, коли вони могли сплачувати по 40 тисяч річно? П. В. Лазута на те не міг дати пояснення. Також на питання, скільки тепер довгу має Дім, В. Лазута відповів, що він не знає і що він до звіту не приготовився. Велике обурення викликала в присутніх заява, коли п. В. Лазута заявив: „Люди не мають права питати нас, де ми, діли гроші! Зібрані давали вислови свого обурення. П. В. Лазута й закінчив свою промову, не давши жадного вияснення й річевого спростовання закидів п. Жовніра.

Після промови В. Лазути п. Жовнір заявив на основі фінансових звітів Народного Дому, що довг Дому не зменшився. „Тому — говорив він — Дім тепер буде виставлений на ліцитацію".

Вкінці віча відбулася збірка на потреби Комітету Української Громади.

Громадовець.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Українці хочуть мати свого члена в Міській Раді.

Місцевий Український Горожанський Клюб постановив виставити при сьогорічних виборах до міської ради свого кандидата. Сим кандидатом став гр. Степан Бардачевський.

Відповідну ухвалу приняли на зборах, що відбулися в церковній галі. Предсідателем на них був Ілія Чорний, президент Клюбу. Гр. Степан Бардачевський виголосив промову, в котрій пояснив основи політичного заряду міста.

Місцеві американські ґазети помістили новинки про сі збори. Навіть ґазети в Провіденс писали про се.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви, надіслані до Обєднання в місяцю липні 1928 р.).

Філаделфія, Па. д. Шеґда переслав збірку з коляди на Читальню Просвіти в Жухові, п. Лежайськ, п. Ланьцут 50.00

Гарвей, Ілл. д. Миленький переслав збірку на будову Дому Укр. Інвалідів 26.50

Ботлер, Па. о. Крупа переслав збірку з віча, призначену на оборону невинно засуджених 22.00

Ню Йорк, Н. Й. д. С. Дроботій переслав на Дім Укр. Інвалідів 5.00

Перт Амбой, Н. Дж. д. Буката переслав на страйкуючих майнерів 10.00

Шикаґо, Ілл. д. Мусійчук переслав на оборону невинно засуджених збірку з віча в Шикаґо дня 24. червня с. р. 200.00

Ню Йорк, Н. Й. д. Лисюк переслав на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Ст. Клер, Па. д. Горбаль переслав збірку з Укр. Парохії в церкві св. Івана Хрестителя, призначену на оборону невинно засуджених 15.52

Ню Йорк, Н. Й. д. Дроботій переслав на Дім Укр. Інвалідів 5.00

Джерзи Сіті, Н. Дж. д. Жубрид переслав яко податок до Обєднання 3.30

Джерзи Сіті, Н. Дж. Комітет У. Н. Дому переслав збірку з віча 1. липня, устроєнім У. Н. Домом в злуці всіх Тов. і Братств. Призначено на Інвалідів $50, а на оборону невинно засуджених $41.-80. — Разом 91.80

Джерзи Сіті, Н. Дж. д. Пігура переслав податок від Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270 У. Н. С. По 50 ц.: В. Ґіль, О. Яцків, В. Жарський, І. Бобовник, Ю. Гук, Г. Гуменюк, І. Потонік, С. Сайчук, С. Гук, Л. Кулич, М. Турчинський, Я. Осміловський, Й. Жарський, І. Жарський, С. Мисак, А. Сайчук, М. Салюк, Р. Струж, П. Світніцький, Е. Баран, Н. Заяць, Г. Теплий, А. Бусько, М. Стегніцький, І. Миць, Й. Кірат, А. Ярош, А. Корнило, Г. Шустикевич, П. Маґура, П. Грабар, А. Кірат, А. Борик; по 25 ц.: М. Косоноцький, С. Кіцей, Н. Піґура, В. Микитка, Г. Дячик, А. Тенюх, Р. Булик, О. Колісник, І. Станиславишин, В. Ґоїк, С. Кот, С. Ґріца, О. Кухар, В. Маланяк, Н. Леуш, Г. Трусевич; по $1: Л. Дума; по $1.50: Г. Федів. — Разом 23.00

Спрінґ Валей, Н. Й. д. Бреґа переслав збірку з хрестин в д. Смолія, призначену на Сиротинець У. Н. Союза 4.75

Пітсбурґ, Па. д. Шабатура переслав на допомогу Рідному Краєви з концерту в честь Тараса Шевченка $161.64, а кромі того на Інвалідів зложили: Параня Молодець $1, І. Маґун $10, а Г. Маґун $2. — Разом 174.64

Клівленд, О. о. Л. Левицький жертвував на будову Дому Укр. Інвалідам у Львові 100.00

Філаделфія, Па. Збірка з Січового Округа на Дім Укр. Інвалідів, передав др. Клодницький ..175.75

Разом зложено на Рідний Край через Обєднання в місяцю липні $1002.26.

ЛЕМКІВСЬКІ КРАСУНІ, ЩО СПІВАЛИ НА РЕКОРДИ.

Др. В. Клодницький.

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДУМКИ

(Передрук заборонений).

(15)

(Продовження).

Характеристика середновічних часів.

Середновічні часи — „dark ages", ріжні вчені ріжно очеркують. Теольоґи і церковники до середновічних часів зачисляють час приблизно від народження Христа до відкриття Америки 1492 р. На підставі того числиться століття, бо зачинається перше століття з народженням Христа. Таке очеркнення може й недоцільне, бо перші чотири століття не належать в історії до тих тяжких часів. В перших часах по Христовім народженню (через 4 століття) немає ані руйнуючої заверухи, ані розвалу державного в цивілізованому — тодішному світі. Правда, в перших кількох століттях по народженню Христа, видно деякі соціяльні і релігійні явища, які ворожити можуть поважні наслідки — а навіть упадок-розвал римської, величанської держави.

Тими соціяльно-релігійними явищами, тими пророками кризи й упадку римської імперії, покриваючоїся з поняттям тодішного цивілізованого світа, можна уважати осьтакі явища в римській імперії: **Накопичення безмірних багаств, розпусту багатні римської, самоволю пануючих, деморалізацію упривілійованих громадян-Римлян, занепадання поганської віри та мішанину рас з одного боку,** а негодування безмірного числа невільників, революційні ідеї християнства і тиснення мандрівних племен зі всіх усюдів (головно ґерманських) і їхню войовничість, з другого боку.

Однак мимо того римська імперія вдержується при житті ще приблизно через 5 століть по Христі і аж опісля розвалюється. Той доперва розвал дає початок середновічним вікам.

Ясно говорячи, ми середновічні часи будемо уважати від упадку римської держави 476 р. аж до кінця 15 століття включно.

—o—

Означивши час середновічча, нам би треба схарактеризувати цю найтяжчу для людства епоху часу. Річ очевидна, у нас на думці буде в першій мірі політичний бік справи.

В попередних розділах, обговорюючи середновічні часи, ми мали на увазі аналізу писань по державознавству. Ці писання нечисленні і не всесторонні; на підставі них годі збагнути картини політичного життя.

На основі вже проаналізованих нами писань по державознавству ми бачили, що політична фільософія обговорених часів (за виїмком Марсилія) оберталася кругом папи або кругом цісаря, і тому тепер ми схарактеризуймо собі владу цісаря. Цісар, спадкоємець влади римських імператорів, теоретично був всевладним і абсолютним паном своєї імперії.

На ділі справа малася йнакше! Цісар не мав апарату, при помочи якого він зумівби володіти державою. Цісар не мав війска, цісар не мав поліції, ані міліції, цісар не мав бюрократії (плачених-слухняних урядників). Словом, цісар не мав адміністраційної машини. Якже правив цісар державою?

Цісар парцелював цілу свою державну територію на много участків (округів) і такі округи (ленна роздавав шляхті і висшому духовенству. Цісарські ленна на власну руку адміністрували пани-ленники, які у своїх леннах були собі малими короликами. За одержані ленна ленники присягали на вірність монархови, платили невеличкі податки на річ цісарського двора, удержували війско, яке вразі небезпеки мало бути дане до розпорядимости цісаря.

Ленники або васалі не завсіди то слухали свойого володаря і густо часто відмовляли йому послуху. В такому разі цісар, не маючи сили у своїх руках, просив о поміч вірних васалів і зводив з непослушними криваві бої-війни, що руйнувало краї.

До того хиткого устрою в державі уявім собі кидання клятв папами на цісарів, знимання присяги, зложеної на вірність світській владі і всякі інтриги з боку висшого духовенства, яке теж вганяло за леннами (наділами маєтків), то побачимо, що такий устрій держави **(февдалізм)** був страшенно тяжкий.

Голова держави не мав влади у своїх руках, а ленники-васалі ґаздували на своїх участках, як самі лише хотіли, бо вони були сильні. Вони були суддями й адміністраторами і сторожами безпеченства. Васалі вміли виконати всякий свій розпорядок, бо у них було своє війско, шляхотське війско, лицарське війско!

Селянин не служив при війску як воїн. Селянина „боронив" пан і за ту оборону пан запряг селянина в панщину. Пан брав від підданих робучу людську силу (працю), натуралії — худобу, збіже, дріб і т. п.

Февдалізм, як лад державний, витворював певного рода „звичаєве" право, що держава є власністю монарха, а ленна власністю панів.

Така роздробленість державно-дміністраційної влади і території (в першу чергу земельно-сільської) дала спромогу виростити нові державні клітини-міста, які зачинають управляти собою, ладом народовластя, міщанством.

В місті середновічча витворюється самоуправа, в якій проявляється сила демократії, яка вносить нові елементи кращого громадського ладу.

Мешканці надбережних міст беруться до торговлі, з якої оживленням наступає розвій мореплавства. Торгівля приносить зиски і достаток. Вона тимсамим розвиває запотребованість і підганяє людий до підприємчивости, цікавости і знання.

Дальше, в середновічному місті зачинає людина вироблятись і удосконалюватись не на основі свого уродження-ложа, а на **основі невсипучої праці, особистої заслуги,** знання, вмілости й орґанізаційного хисту **в тому напрямі, щоби свою спільноту двигнути вперед!** Ми бачимо в середновічному місті реміснчі цехи (юнії), які вишколюють дуже кваліфікованого ремісника (густо-часто художника) та ріжні корпорації, де, як сказано, дорогою благородної конкуренції витворюється новий — позитивний — орґанізаційний-державотворчий елемент, який дасть нове життя в нововічних часах.

(Дальше буде).

Батько купив для дитини іграшку: на деревлянім кружку чотири курки, що дзьобають наче навіжені, коли рущити шнурком, до якого прикріплений тягарець. Батько прийшов до дому і тут переконався, що лише три курки дзьобають, а одна „страйкує". Зараз пішов до купця і сказав йому.

— Цеж нічого дивного! — відповів купець. — Вона вже певно наїлася, а це вже пізна година, пів до семої.

—o—

— Як я купила у вас канарка, ви казали, що він співає наче Карузо, а досі він не отворив навіть дзьоба!

— Ласкава пані, цеж зовсім у порядку! Карузо також не отвирає вже уст.

Дротар: Колиб я був такий богач як Ракефелер або Карнеґі, не дротував би горшка дешевше, як за три доляри!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори не відбудуться дня 16. вересня, а відбудуться в неділю, дня 23. вересня, в годині 1-ій пополудни, в Українській Хаті, 2240 Ґрейлінґ Евеню. Буде справозданне фінансове і другі важні справи до полагодження. Проситься усіх членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кару 25 ц., а урядник 50 ц. — Дмитро Віхик, предс.; Митвій Прихітко, рек. секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 114, повідомляє членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 16. вересня, в годині 3-ій пополудни, в Укр. Школі, 538 Oak St. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження, як справа Сиротинця-Захисту при У. Н. Союзі, справа довго хоруючих членів і др. Довгуючі члени мають вирівнати залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Теодор Сеннук, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкинь, що мітінґ відбудеться в суботу, 15. вересня, в год. 7-ій вечером. Обовязком є всіх членкинь явитись на час, бо є важні справи до полагодження. Неявившася членкиня заплатить кари 50 ц., а урядничка 1 дол. Довгуючих напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені. — П. Росоловська, предс.; К. Олексин, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. Згода, від. 358, повідомляє своїх членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 2-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься прийти на збори, бо буде богато нових справ до полагодження. — Б. Бричковська, писарка.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що триквартальний мітінґ відбудеться в суботу, 15. вересня, точно в год. 7.30 вечером, під ч. 4950 S. Paulina St. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо буде справозданне триквартальне і другі важні справи, як справа Сиротинця і інш. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — Доніл Костик, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16. вересня, на тійсамій гали, що попередно. Взивається всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають заплатити свої залеглости, бо поступиться з ними після статута. — Д. Лободяк, предс.; М. Свідер, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16 вересня, точно в год. 2-ій пополудни, в Горож. Клюбі, 29 Jackson St. Проситься всіх явитись і вирівнати свої належитости. Є важні справи до полагодження. — Н. Чолій, предс.; Н. Мазур, кас.; В. Мандзій, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 16. вересня, зараз по Сл. Божій, в новій школі на Ривер стр. Всі ті члени, що довгують, на сей мітінґ мусять явитися і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Сайкевич, гол.; О. Шийка, кас.; П. Саламаха, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів і членкинь, що мітінґ відбудеться в суботу, 15. вересня, в год. 7-ій вечером, в Укр. Церк. Гали, під ч. 45. Взивається всіх членів явитись на сей мітінґ. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Уряд.

АЛИКВІПА, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 120, подає до відома, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16. вересня, в год. 2-ій пополудни. Є важні справи до полагодження, тому кождий член повинен явитися. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мих. Мац, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє своїх членів, що триквартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16. вересня, в год. 2-ій попол. Мітінґи відтепер будуть відбуватися на Плейнс, в читальни, 82 River St., в домі С. Шотяка. Всі члени мають явитися на сей мітінґ і вислухати справоздання. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо втратять право членства. Проситься контрольорів обрахувати книжки в домі секретаря, 15 вересня вечером. — Йосиф Катулька, фін. секр.

НЮ КЕСЛ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, від. 74, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться в неділю, 16. вересня, в гали церковній. Буде вибір прапорів, відзнак і шапок. Не явившийся член заплатить кару. — Вас. Мудрак, предс.; Дмитро Булій, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, щоби прибули на мітінґ в суботу, 15. вересня, до галі укр. 179 Корт стр., точно в год. 8-ій вечером. Кождий член має явитись, бо є важні справи до полагодження, як також будуть справоздання. — Ст. Трупич, предс.; Ів. Мудровський, секр.

РАРІТАН, Н. Дж. Бр. св. Архистр. Михаїла, від. 332, повідомляє всіх членів і членкинь, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 16. вересня, в год. 2-ій попол. точно, в Укр. Нар. Домі, 10 Kolpax ул. Обовязком є кождого члена і членкині явитись на сей мітінґ і вирівнати свої залеглости. Будемо принимати членів без вступного, тому користайте з нагоди. — Петро Веньгрин, предс.; Іван Туранський, кас.; Ник. Попадюк, фін. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє, що чвертьрічний мітінґ відбудеться в год. 2-ій попол. в неділю, 16. вересня, в У. Н. Домі, 216 Fulton St. Буде справозданне контрольної комісії і приниманнє нових членів. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — Анна Погранична, предс.; Анастазія Огар, секр.

— Чоловіче! Як побачить твоя жінка, що ти так пеш, то-то будеш матися!

— Що тобі встрілило до голови! Я вже десять хвиль є вдівцем!

ПЯТЬЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ ІВАНА ЗАЛІЗНЯКА.

В скорім часі українська кольонія в Ню Йорку буде святкувати пятьлітній ювілей великого українського силача і непобідимого борця — Івана Залізняка. Всім відомо, що своєю успішною побідою над обома польськими чемпіонами — Станіславом і Владеком Збишко, — Залізняк здобув широку симпатію серед української кольонії. Завсігди, коли тільки Залізняк бореться, галя заповнена по береги. Це свідчить, що Залізняк здобув симпатію не тільки серед Українців; його люблять Італійці, Греки, Американці, Євреї і інші, які бачили, як спритно й чесно бореться Залізняк. Менаджер Залізняка — Жак Пфефер, з нагоди боротьби, устроює пятьлітний Ювилей Залізняка — ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ. Слідіть за дальшими оголошеннями. 214

Один молодий чоловік казав подати собі яйця зварені на мягко. Саме взяв одно яйце, щоби розбити його, коли бачить: щось на ньому написано. Читає: „Коли це яйце попадеться молодому чоловікові на доброму становищі, а бажає оженитися, хай напише до 20-літньої Ольги Калитки, Бакс 53, Вашінгтон". Юнак зараз написав на подану адресу і дістав таку відповідь: „На жаль, за пізно. Я вже вийшла замуж і маю вже й дитинку".

—o—

— Пане доктор, правда, для мене, як для старого знакомого, питання не буде нічого коштувати?

— Питання ні, але відповідь.

—o—

— Вчора бачив я твого батька. Що це за гарна постать і за таким сивим волоссям!

Син: Батько мені це завдяче!

ЗАКЛИК

ДО БРАТІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

По світовій війні наш край дістався Польщі і завівся у нас польський лад, щоб наш народ ополячити. В урядах усі Поляки, а нашим людям нема ніде входу. Хоч є нібито закон, щоб наука в школах провадилася в рідній мові, але той закон лише на папері, бо як не добивається людність до того, а учать все по польськи і наші діти зістають неписьменними, бо наука в польській мові для дітей цілком незрозуміла, як і французька. Людність наша до війни була хоч трохи письменна, а теперішнє покоління є і буде темним, без освіти і знання. Свідоміші люде болїють серцем за будуче нашого народу і, щоб запобігти біді, засновують українські освітні товариства „Просвіти", виписують газети та книжки, відкривають по селах бібліотеки, читальні, засновують аматорські гуртки, хори, улаштовують вистави, щоб розвити своє рідне і не дати йому загинути серед польонізаційної навали.

Такий освітний рух і таке прагнення освіти помітні майже по всіх селах нашого краю. Особливо наша молодь — будуче нації — стремить до світла і знання і веде перед у цьому русі. Майже в кожде село іде тепер одна або дві українські газети, чого не було до війни зовсім. Але труднощі майже непереможні, з коштами, бо всяке діло потребує коштів. А живемо ми по війні ще гірше, як було до війни, бо задушують нас численні податки та кари. Однак молодь винаходить способи, щоб добути грошей на газету та книжку. От цього Різдва молодь нашого села, заколядувавши 84 зол., не пропила їх, а за ці гроші відкрила в селі бібліотеку-читальню „Просвіта", закупила українських книжок і передплатила дві газети, а тепер збирає жертви на цю ціль, щоб поповнити бібліотеку.

Тому то цею дорогою звертаємось до своїх братів Українців в далекій Америці з просьбою відкликнутись на наш заклик і прийти з поміччю нам у нашім освітнім стремлінні, не дати загинути нашій рідній мові, нашій пісні, нашій українській культурі, щоб наше молоде покоління не зісталось темним, бо нашим обовязком є — вдержати своє рідне перед напором польонізації; нам треба піддержати честь нації.

Свідома Молодь села Стрнів, громади Подолиської, повіту кобринського.

Адреса:

Омелян Хильчук,
Бібліотека-Читальня
в Стриеві, гром. Подолиської,
почта Кобрин.

Дуже балакучий подорожний мучив на залізниці свого товариша подорожі, дві цілі години нарікав на тяжкі часи. Вкінці каже:

— Кажу вам, нема ніяких виглядів на краще.

На це товариш подорожі:

— О ні, є вигляди на краще. На найблизшій стації я висідаю.

—o—

— Чоловіче, а ти звідки дістав такого синяка під оком?

— Пригадуєш собі ню невеличку, кругленьку панію, яку ми вважали вдовицею?

— Так.

— Тож, бачиш — вона не є вдовиця.

—o—

Малий Миронко вийшов із батьком на прохід і бачить, як при дорозі каменяр товче каміння. Синок показує це батькові.

— Так, цей чоловік має твердий кусень хліба! — каже батько.

— А я гадав, що то каміння! — дивується Миронко.

